



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: **M., s.r.o.**, zastúpenej advokátkou Mgr. Z. Z., proti odporkyni: **Rada pre vysielanie a retransmisiu**, v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľky proti rozhodnutiu odporkyne č. RP/12/2010 zo dňa 23. februára 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odporkyne č. RP/12/2010 zo dňa 23. februára 2010 **z r u š u j e** podľa § 250j ods. 3 za použitia ustanovenia § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku **a v e c v r a c i a** odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľke náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Odvolaním zo dňa 6. apríla 2010 navrhovateľka napadla rozhodnutie odporkyne č. RP/12/2010 zo dňa 23. februára 2010, ktorým odporkyňa podľa § 64 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 67 ods. 5 písm. e/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 308/2000 Z.z.) uložila navrhovateľke pokutu vo výške 20 000 €, za porušenie povinnosti ustanovenej v § 19 ods. 1 písm. f) zákona č. 308/2000 Z. z. (§ 19 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/2000 Z.z. účinného do 14. decembra 2009), ktorú navrhovateľka porušila tým, že dňa 7. októbra 2009 o cca 20.11 hod. odvysielala program *M.*, ktorý nenáležitou formou zobrazil maloletého *D.*, ktorý bol vystavovaný psychickému utrpeniu.

V odôvodnení rozhodnutia odporkyňa uviedla, že moderátor programu pokračoval v rozhovore s maloletým *D.* na tému jeho samovražedného pokusu aj potom, ako bolo zrejmé, že je mu táto téma nepríjemná, pričom tento rozhovor sa skončil emotívnou reakciou *D.*, keď sa rozplakal a vyšiel z izby. Odporkyňa konštatovala, že nešlo o prekvapivú reakciu maloletého, resp. o náhodne prejavené emócie. Odporkyňa nepovažovala za dôvodné ani námietky navrhovateľky, že všetky otázky boli konzultované s matkou maloletého *D.*. Uviedla, že za obsah programovej služby a za jej súlad so zákonom č. 308/2000 Z. z. je zodpovedná navrhovateľka a tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť súhlasom zákonného zástupcu maloletého. Odporkyňa uviedla, že nie je rozhodujúce, ako maloletý *D.* vnímal program ako celok, ale či došlo k zobrazeniu maloletého, ktorý bol vystavený psychickému utrpeniu, nenáležitou formou. K naplneniu tejto skutkovej podstaty prišlo podľa odporkyne konkrétne v scéne, kde sa moderátor programu zhováral s maloletým *D.* o jeho samovražednom pokuse. Výšku uloženej sankcie odporkyňa odôvodnila závažnosťou správneho deliktu, keďže aj napriek tomu, že posudzovaný program bol pripravený redakčne dopredu, navrhovateľka odvysielala scénu v podobe, ktorá vystavovala maloletého psychickému utrpeniu za použitia sugestívnych prvkov, ktoré ešte zvýraznili zobrazené psychické utrpenie maloletého, pričom odvysielanie predmetnej scény bolo z hľadiska obsahu a dramaturgickej skladby programu samoučelné.

Navrhovateľka v podanom opravnom prostriedku uviedla, že relácia M. sa snaží ľudí tešiť a vytvárať pre nich pozitívne zážitky, nikdy nie osudy obdarovaných zneužiť. Navrhovateľka uviedla stanovisko psychologičky Z. B. k odvysielanej relácii, z ktorého vyplýva, že zásadou pri práci s ľuďmi, ktorí prežili traumy, je nehovoriť o udalosti, ktorá by znamenala retraumatizáciu, pričom moderátor relácie sa priblížil k hranici, prekročenie ktorej by mohlo vykazovať potenciálne znaky ohrozenia D., avšak svoje otázky vždy skorigoval a nezačal otvárať to, o čom chlapec nechcel hovoriť. Navrhovateľka tiež uviedla, že všetky témy a otázky boli vopred odkonzultované a odsúhlasené so zákonným zástupcom maloletého D. – s jeho matkou, ktorá je kompetentnou osobou, ktorá nesie zodpovednosť za prípadný emocionálny či psychický dopad takéhoto konania, pričom sama potvrdila, že maloletý D. netrpel žiadnymi bezprostrednými alebo následnými psychickými traumami v súvislosti s nakrúcaním a vysielaním posudzovaného programu. Navrhovateľka poukázala najmä na tú časť programu, v ktorej sa vyjadrovali D. spolužiaci, čo mu spôsobilo radosť, ktorej emotívnym prejavom bol práve inkriminovaný plač, plač z radosti a nie plač traumatizujúci.

Navrhovateľka namietala, že odporkyňa na základe postavenia a pôsobnosti, ktorú jej vymedzuje zákon, nie je príslušná posudzovať možný psychický a emocionálny dopad prežitého a odvysielaného programu na maloletého a ak, tak len výlučne na podklade nezávislých pediatricko- psychologických odborných posudkov alebo na podklade sťažnosti dotknutých subjektov podložených riadnymi dôkaznými prostriedkami. Na základe uvedených tvrdení mala navrhovateľka za to, že v súvislosti s účasťou v posudzovanom programe nebol maloletý D. vystavený psychickému utrpeniu, jeho ľudské práva a základné slobody neboli nijakým spôsobom dotknuté, resp. porušené, a teda ani nemohlo prísť k vyobrazeniu maloletého vystaveného psychickému utrpeniu nenáležitou formou. Navrhovateľka v odvolaní uviedla aj stanovisko kreatívnej producentky projektu M. a zároveň režisérky konkrétneho príbehu o D., p. M. H., ako aj stanovisko matky maloletého D., p. Z. D., a stanovisko náčelníka polície v Banskej Bystrici, p. Ľ. P., pričom

všetci zhodne vyjadrili názor, že účasť maloletého D. v posudzovanej relácii mala preňho pozitívny význam.

Navrhovateľka v odvolaní uviedla, že odporkyňa posúdila vec právne nesprávne, pretože skutková podstata, z ktorej vychádzala, nemá oporu v spisoch, keďže pred rozhodovaním a hlasovaním odporkyne nebol uskutočnený dôkaz – premietnutie záznamu posudzovanej relácie. Je pritom nevyhnutné, aby hodnotenie bolo založené na osobnej znalosti tých, ktorí rozhodujú. Písomná analýza relácie, uskutočnená pracovníkmi Kancelárie rady, nemôže byť dostatočným podkladom pre rozhodnutie. Z uvedeného dôvodu preto považuje navrhovateľka napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia vidí navrhovateľka aj v absencii odborných psychologických posudkov, nakoľko odporkyňa pri posudzovaní otázok, ako je psychické alebo fyzické utrpenie maloletého, nemôže svoje rozhodnutie opierať len o vlastný subjektívny názor. Pokiaľ spôsob zobrazenia maloletého nenamieta jeho zákonný zástupca, považuje navrhovateľka tvrdenie odporkyne o opaku bez riadneho odborného posudku za tendenčné a neodôvodnené.

Navrhovateľka uviedla, že odporkyňa rozhodla v rozpore so závermi konštatovanými v správe o šetrení sťažnosti č. 4152/188-2009 zo dňa 17. novembra 2009, v ktorej sa uvádza, že „*odvysielané príspevky v programe M. dňa 7. októbra 2009 nezakladajú možný rozpor s § 19 ods. 1 písm. f) zákona č. 308/2000 Z. z. Sťažnosť navrhujeme posúdiť ako neopodstatnenú.*“ Na základe uvedeného záveru navrhovateľke nie je známe, na základe akých dôvodov odporkyňa rozhodla o porušení § 19 ods. 1 písm. f) zákona č. 308/2000 Z. z. Navrhovateľka nemala možnosť sa s týmito dôvodmi oboznámiť, čím došlo k porušeniu § 23 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Navrhovateľka tiež v odvolaní namietala, že výroková časť rozhodnutia neobsahuje presný, jednoznačný, pravdivý, nezameniteľný popis skutku, ktorým bola naplnená

skutková podstata správneho deliktu. Z výroku rozhodnutia nie je zrejmé, akým konaním, akými výroky bol správny delikt spáchaný.

Pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie, navrhovateľka ju považuje za neprimerane vysokú, nemajúcu oporu vo vykonanom dokazovaní ani v zákone. V rozhodnutí taktiež absentuje zdôvodnenie výšky uloženej sankcie.

Poukazujúc na uvedené navrhovateľka žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutie odporkyne č. RP/12/2010 zo dňa 23. februára 2010 a vec jej vrátil na ďalšie konanie, eventuálne aby najvyšší súd znížil výšku uloženej sankcie. Navrhovateľka si zároveň uplatnila náhradu trov konania.

K podanému opravnému prostriedku sa podaním zo dňa 28. apríla 2010 vyjadrila odporkyňa poukazujúc na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Opätovne uviedla, že moderátor kládol maloleťmu otázky týkajúce sa témy, ktorá bola preňho traumatizujúca, pričom mu tieto otázky boli nepríjemné a odpovedal na ne s ťažkosťami. Vyhrotenie situácie moderátorom až do emotívnej reakcie maloleťho a jej zobrazenie v spomalenom zábere doplnenom o sugestívnu hudbu predstavovali nenáležité formu zobrazenia. Pri posudzovaní, či išlo o psychické utrpenie, odporkyňa vychádzala z reakcií maloleťho a zo spracovania predmetného programu.

Pokiaľ ide o kompetenciu odporkyne posúdiť, či odvysielaným programom došlo k porušeniu zákona, odporkyňa uviedla, že táto právomoc jej vyplýva priamo zo zákona č. 308/2000 Z. z., pričom túto svoju zodpovednosť nemôže prenášať na znalcov.

K námietke navrhovateľky, že členovia rady sa pred hlasovaním neoboznámili s obsahom posudzovaného programu premietnutím záznamu tohto programu, odporkyňa uviedla, že toto tvrdenie je zavádzajúce, pričom nie je dôvodné pochybovať o tom, že členovia rady sa s obsahom programu ooznámili prečítaním jeho prepisu a vzhľadnutím jeho záznamu.

Odporkyňa vo vyjadrení ďalej uviedla, že správa o šetrení sťažnosti nie je podkladom pre rozhodnutie. Jedná sa o interný materiál kancelárie rady, ktorý nemá pre členov rady žiadnu záväznosť. Členovia rady rozhodovali na základe podkladov, ktorými sú záznam vysielania, prepis príspevku a vyjadrenie účastníka konania. Navrhovateľke bola správa o šetrení sťažnosti poskytnutá nie ako podklad rozhodnutia v zmysle správneho poriadku, ale ako informácia vyžiadaná podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Pokiaľ ide o výrok napadnutého rozhodnutia, odporkyňa uviedla, že tento bol formulovaný presne, úplne a dostatočne určito, teda spôsobom, ktorý vylučuje zameniteľnosť skutku. Výrok obsahuje čas spáchania správneho deliktu, spôsob jeho spáchania (odvysielanie programu M.), ako aj samotný správny delikt (odvysielanie programu, ktorý nenáležitou formou zobrazil maloletého D., ktorý bol vystavovaný psychickému utrpeniu).

Vzhľadom na uvedené odporkyňa navrhla, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie č. RP/12/2010 zo dňa 23. februára 2010 potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 64 ods. 6 zákona č. 308/2000 Z.z. preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 250f ods. 3 O.s.p. v spojení s ustanovením § 250j ods. 3 O.s.p. (rozhodnutie vydané na základe neúčinného právneho predpisu) za použitia ustanovenia § 250l ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť podľa § 250q ods. 2 O.s.p. a § 250l ods.2 O.s.p. v spojení s § 250j ods.3 O.s.p.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že predmetom posúdenia je program Modré z neba, odvysielaný dňa 7. októbra 2009 o cca 20.11 hod., pričom v tomto programe mal byť nenáležitou formou zobrazený maloletý D., ktorý bol vystavovaný psychickému utrpeniu.

Moderátor uviedol príbeh o D. pripomenutím udalosti spred vyše roka, keď sa vtedy 10-ročný D. pokúsil o samovraždu skokom do rieky H.. V programe bola okrem iného odvysielaná aj reportáž nakrútená doma u maloletého D., kde sa s ním moderátor zhováral pričom v tomto rozhovore zaznelo nasledovné:

moderátor: „A ako sa máš? Už sa máš trochu lepšie?“

D.: „No, trošku.“

moderátor: „Bolo to aj horšie, že? Tebe sa aj stala taká škaredá vec, som počul. Hej?“

D.: „Aha.“

Moderátor. „Si pamätáš na to?“

D.: „Aha.“

Moderátor: „Ty si si chcel niečo urobiť vtedy?“

D.: „Zabiť sa.“ (pritom sa D. rozplakal a odišiel z miestnosti.

Po vzhladnutí záznamu posudzovaného programu senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že námietky, ktoré navrhovateľka uviedla v odvolaní, nie sú dôvodné. Najvyšší súd sa stotožnil s názorom odporkyne, že odvysielaný program nenáležitou formou zobrazoval maloletého, ktorý bol vystavovaný psychickému utrpeniu. Pokus o samovraždu zjavne nebol pre maloletého príjemnou spomienkou, o ktorej by sa chcel rozprávať (práve naopak), a preto bolo zo strany moderátora absolútne nevhodné sa k tejto udalosti vracieť. Rozhovor na túto tému bol samoúčelný, so zámerom vyvolať emotívne reakcie u publika a divákov. Moderátor nebral v tejto časti relácie ohľad na osobu maloletého D., pričom z jeho reakcií bolo zjavné, že sa o tomto traumatickom zážitku nechce zhovárať.

Aj keď zákon č. 308/2000 Z. z. priamo nedefinuje, čo rozumie pod „nenáležitou formou zobrazenia“, najvyšší súd dospel k záveru, že odporkyňa pri posúdení

odvysielaného programu a aplikovaní zákonného vymedzenia skutkovej podstaty správneho deliktu postupovala logicky a nevybočila z medzí zákona.

Najvyšší súd nepriznal úspech ani námietke navrhovateľky, že výrok rozhodnutia nie je dostatočne určitý z dôvodu nevymedzenia skutku, ktorý mal naplniť skutkovú podstatu správneho deliktu. Požiadavka na určitosť výroku rozhodnutia, ktorým sa rozhoduje o porušení zákona a uložení sankcie, je podmienená najmä tým, aby skutok, za ktorý sa sankcia ukladá, nebol zameniteľný s iným skutkom. K takému omylu v prejednávanom prípade nemôže dôjsť, nakoľko konanie, ktorým navrhovateľka porušila zákon, je vo výroku rozhodnutia vymedzené dostatočne určito, a to názvom odvysielanej relácie, ako aj presným časovým údajom jej odvysielania, a tiež stručným popisom skutku v tom zmysle, že išlo o nenáležité zobrazenie „maloletého D.“.

Najvyšší súd tiež nedospel k záveru zhodnému s námietkami navrhovateľky týkajúcimi sa nezákonnosti uloženej sankcie. Výška uloženej pokuty sa pohybuje bližšie k spodnej hranici zákonom ustanovenej sadzby, pričom odporkyňa v závere rozhodnutia odôvodnila, akými kritériami a úvahami sa pri jej ukladaní riadila a tieto kritéria sa nevymykali z medzí zákonnosti či logickosti.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, najvyšší súd nepriznal úspech námietkam navrhovateľky uvedených v odvolaní, avšak odhliadnuc od tejto skutočnosti dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť, a to s ohľadom na aplikáciu právneho predpisu, podľa ktorého odporkyňa rozhodla. Vo výroku napadnutého rozhodnutia odporkyňa totiž uviedla, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. f) zákona č. 308/2000 Z. z. (§ 19 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/2000 Z.z. účinného do 14. decembra 2009).

Vzhľadom na to, že posudzovaná relácia bola vysielaná 7. októbra 2009, vyvstala potom právna otázka, a to, podľa akého právneho predpisu mala odporkyňa o uložení sankcie rozhodnúť, teda či bolo potrebné aplikovať zákon č. 308/2000 Z.z. účinný

do 14. decembra 2009 (zákon účinný v čase porušenia zákonnej povinnosti) alebo zákon č. 308/2000 Z.z. účinný od 15. decembra 2009 (zákon účinný v čase rozhodovania o porušení zákonnej povinnosti).

Zákonom č. 498/2009 Z. z. bol s účinnosťou od 15. decembra 2009 zmenený a doplnený zákon č. 308/2000 Z.z., pričom prechodné ustanovenia upravili len niektoré špecifické právne inštitúty, ale neriešili aplikáciu zákona č. 308/2000 Z. z. ako celku.

Aj keď táto generálna úprava spôsobu aplikácie zákona č. 308/2000 Z.z. účinného od 15. decembra 2009 v jeho prechodných ustanoveniach chýba, pravidlá postupu v takomto prípade sú jednoznačne dané v právnej teórii, a tiež sú vymedzené aj platnými ústavnými princípmi.

Vzhľadom na to, že všeobecne platné pravidlo pri zmene právneho predpisu, resp. zrušení právneho predpisu a nahradení ho novým právnym predpisom, určuje, že právne vzťahy, ktoré vznikli za platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu, sa v čase platnosti a účinnosti neskoršieho právneho predpisu naďalej spravujú právnym predpisom, za účinnosti ktorého vznikli, ak neskorší právny predpis neustanovuje inak.

V danom prípade bola navrhovateľovi uložená sankcia formou peňažnej pokuty. Jedná sa teda o formu správneho trestania, ktoré sa riadi príslušnými zásadami platnými aj v oblasti trestného práva hmotného ako i procesného. V prejednávanvej veci je preto nevyhnutné uplatniť zásadu ustanovenú v čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Z uvedeného vyplýva, že odporkyňa mala o uložení sankcie rozhodnúť podľa zákona platného a účinného v čase porušenia zákonnej povinnosti navrhovateľkou, teda podľa zákona č. 308/2000 Z. z. účinného do 14. decembra 2009. Neskorší zákon mohla použiť,

len ak by to bolo pre navrhovateľku priaznivejšie. Takýto dôvod aplikovania neskoršej právnej normy však z napadnutého rozhodnutia nevyplýva.

Podľa § 250q ods. 2 O.s.p. o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 250j ods. 5 O.s.p. platí obdobne.

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p., pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250j ods. 3 O.s.p. *súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie, ak bolo rozhodnutie vydané na základe neúčinného právneho predpisu, ak rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov, alebo rozhodnutie je nepreskúmateľné pre neúplnosť spisu správneho orgánu alebo z dôvodu, že spisy neboli predložené. Súd zruší rozhodnutie správneho orgánu a konanie zastaví, ak rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený. Rozsahom a dôvodmi žaloby v týchto prípadoch súd nie je viazaný.*

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že rozhodnutie č. RP 12/2010 zo dňa 23. februára 2010 bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu, nakoľko vo výroku rozhodnutia odporkyňa uviedla, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. f) zákona č. 308/2000 Z. z. (§ 19 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/2000 Z.z. účinného do 14. decembra 2009). Jednak duplicitné uvádzanie ustanovenia právneho predpisu s odlišnou dobou účinnosti nemá podklad v zákone, a ako už bolo spomenuté vyššie, odporkyňa nemohla rozhodnúť napadnutým rozhodnutím na základe ustanovenia právneho predpisu, ktorý sa stal účinným až po čase, kedy došlo k spáchaniu skutku.

Z uvedeného dôvodu preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil podľa § 250j ods. 3 O.s.p.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., podľa ktorého náhradu trov konania možno priznať len tomu navrhovateľovi, ktorý mal vo veci aspoň sčasti úspech. Aj keď podľa výsledku konania mala navrhovateľka v konaní faktický úspech, tento nebol podmienený dôvodmi a námietkami uvádzanými samotnou navrhovateľkou, preto jej súd náhradu trov z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznal. Dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 150 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) videl Najvyšší súd SR v tom, že úspech navrhovateľky spočíva v podstate v tom, že odvolací súd musel zrušiť napadnuté rozhodnutie odporkyne iba v dôsledku aplikácie neúčinného právneho predpisu v danom rozhodovacom procese.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 16. marca 2011

JUDr. Elena Kováčová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Nikoleta Adamovičová